

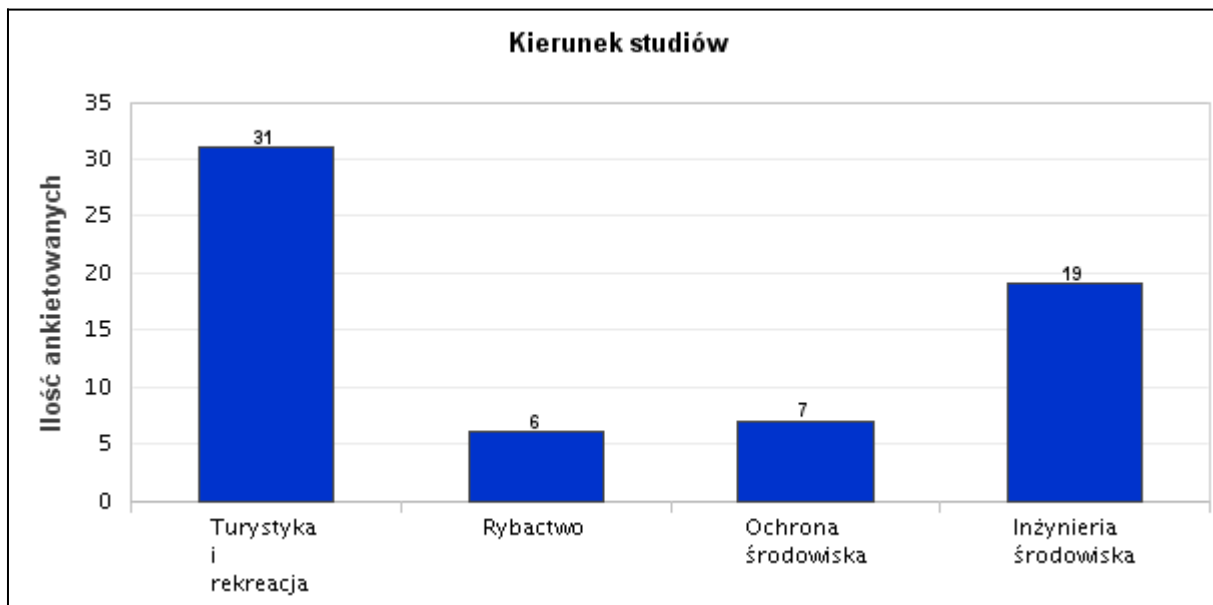
**Raport z badania losów zawodowych absolwentów
Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie Studia z
perspektywy absolwenta rocznik 2017/2018 Wydział Nauk o
Środowisku**

Wstęp

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 4/2016 Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 22 stycznia 2016 roku w sprawie określenia obszarów procesu dydaktycznego objętych badaniami ankietowymi, wzorów kwestionariuszy ankiet oraz procedur przeprowadzania badań ankietowych w Uniwersytecie, przeprowadzono badania losów zawodowych absolwentów „Studia z perspektywy absolwenta UWM w Olsztynie”. Celem badania jest zebranie informacji o losach zawodowych absolwentów UWM w Olsztynie, w tym Wydziału Nauk o Środowisku oraz opinii na temat: zdobytej wiedzy, uzyskanych umiejętności i kompetencji, ich wykorzystania i przydatności w karierze zawodowej absolwentów; zakresów kompetencji, które z perspektywy i doświadczenia zawodowego absolwenta, powinny być rozwijane podczas studiów. Badaniem objęci zostali absolwenci rocznika 2014/2015 wszystkich kierunków i form kształcenia realizowanych na Wydziale Nauk o Środowisku Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Proces ankietyzacji przeprowadzono 6 miesięcy po ukończeniu studiów. Absolwenci zostali poproszeni o wypełnienie elektronicznego kwestionariusza ankiety, dostępnego pod adresem przesłanego im linku.

1. Badana populacja

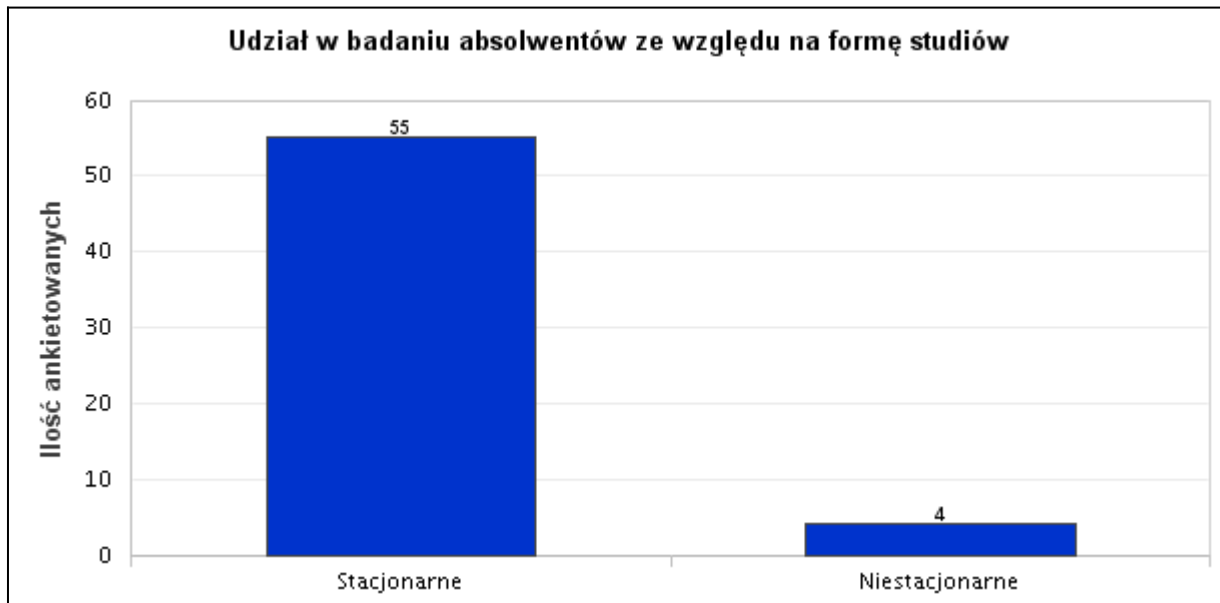
W badaniach udział wzięło 63 absolwentów Wydziału Nauk o Środowisku: 31 z kierunku turystyka i rekreacja, 19 z kierunku inżynieria środowiska, 7 absolwentów kierunku ochrona środowiska i 6 z kierunku rybactwo. Ze względu na niską próbę badawczą na kierunkach ochrona środowiska i rybactwo dalsza analiza wyników badań dotyczyła będzie wyników ogółem i na kierunkach turystyka i rekreacja raz inżynieria środowiska.

Wyk. I. Kierunek studiów

2. Forma studiów

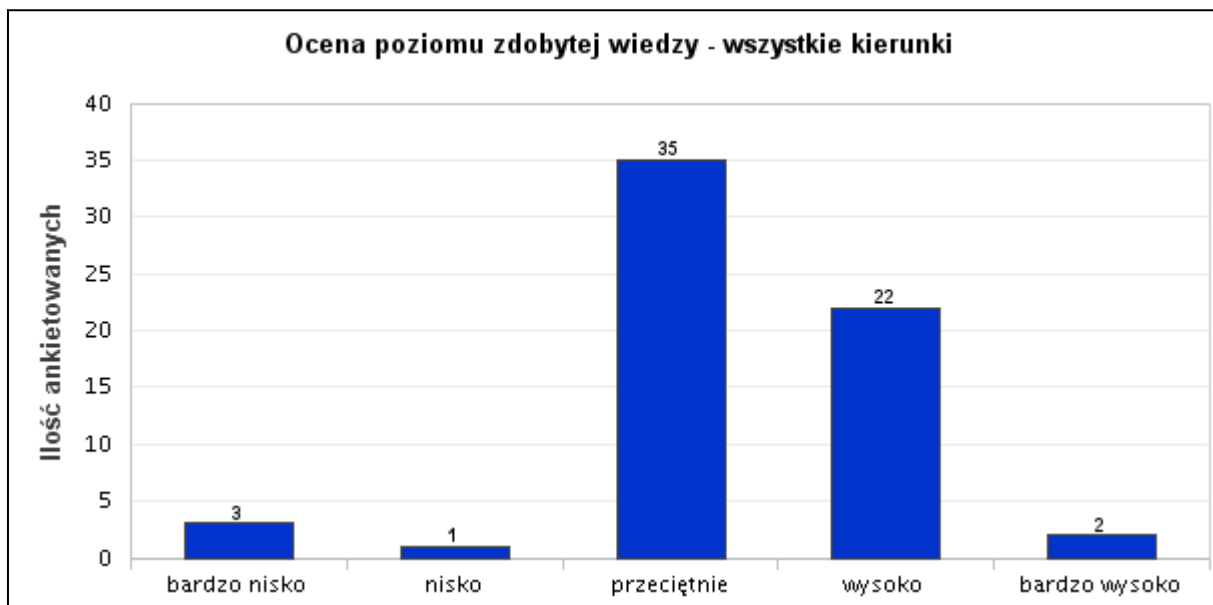
Zdecydowana większość ankietowanych (59 absolwentów) ukończyła studia stacjonarne (I i II stopnia) a 4 respondentów – studia II stopnia niestacjonarne.

Wyk. II. Udział w badaniu absolwentów ze względu na formę studiów

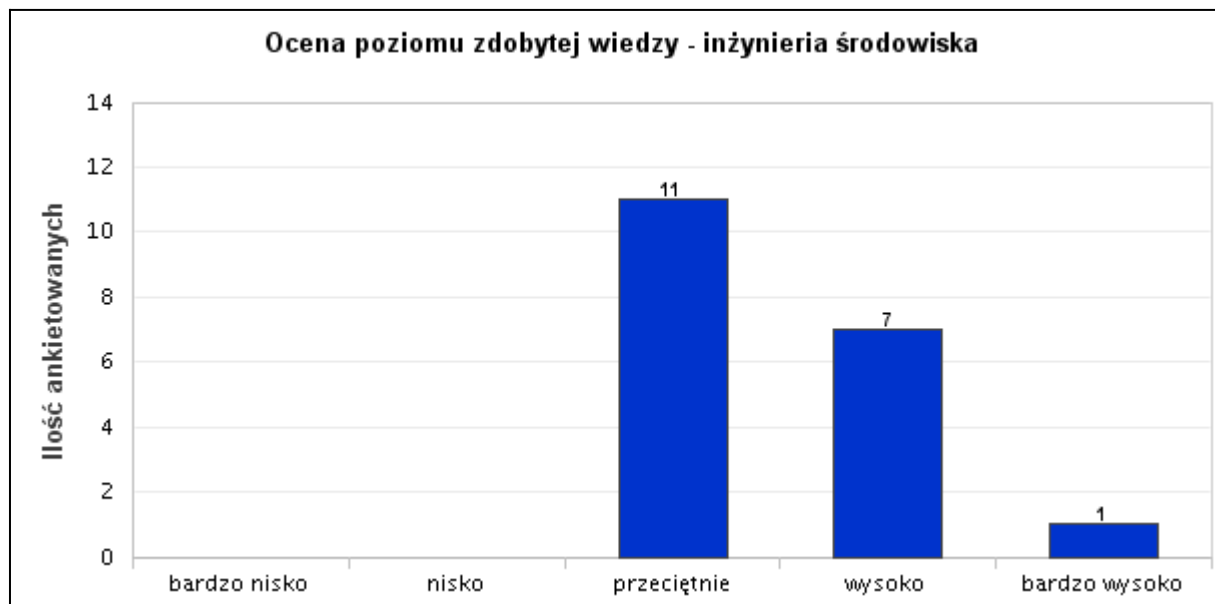
3. Poziom zdobytej wiedzy - wszystkie kierunki

Respondenci najczęściej wysoko i przeciętnie ocenili poziom zdobytej w czasie studiów wiedzy (wykres III). Bardzo wysoko i wysoko poziom zdobytej wiedzy oceniło 38% absolwentów, nisko i bardzo nisko – 6,35% badanych, przeciętnie - 55,56%. Znaczące różnice w ocenie poziomu zdobytej wiedzy zaobserwowano w zależności od kierunku studiów (wykresy IV i V)

Wyk. III. Ocena poziomu zdobytej wiedzy - wszystkie kierunki

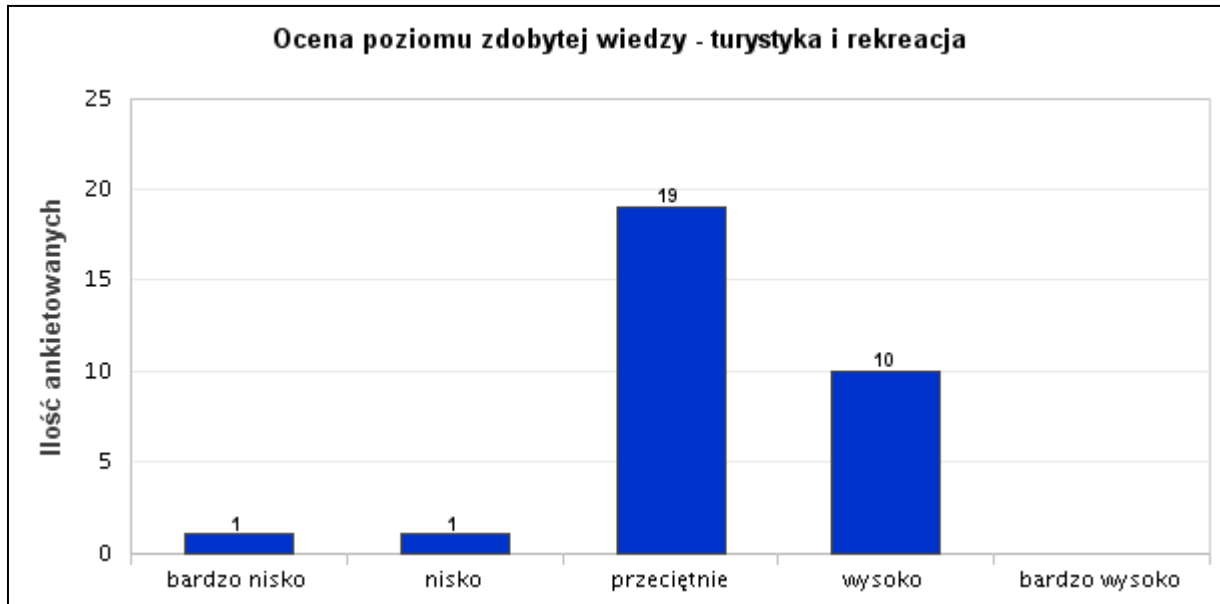
4. Poziom zdobytej wiedzy - inżynieria środowiska

Wyk. IV. Ocena poziomu zdobytej wiedzy - inżynieria środowiska

42,1 % absolwentów kierunku inżynieria środowiska wysoko i bardzo wysoko oceniło poziom zdobytej wiedzy, przy czym nie było ocen nisko i bardzo nisko.

5. Poziom zdobytej wiedzy - turystyka i rekreacja

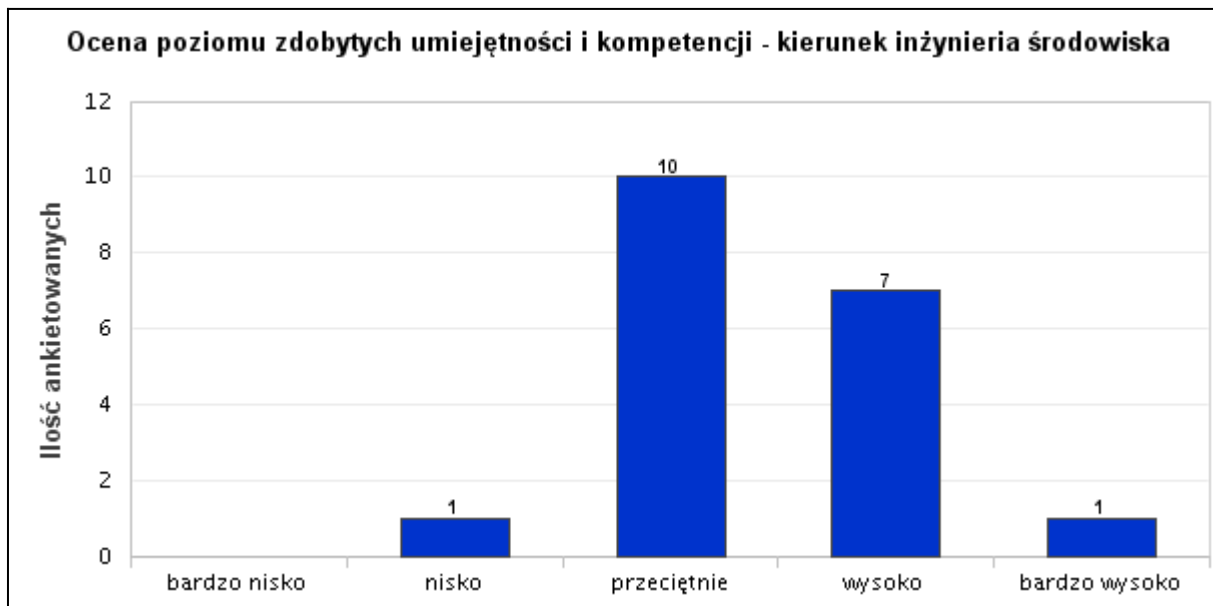

Wyk. V. Ocena poziomu zdobytej wiedzy - turystyka i rekreacja

Na kierunku turystyka i rekreacja 32,3 % absolwentów oceniło poziom zdobytej wiedzy wysoko, 61,3 % przeciętnie a 6,26% nisko i bardzo nisko.

6. Poziom zdobytych umiejętności i kompetencji - inżynieria środowiska

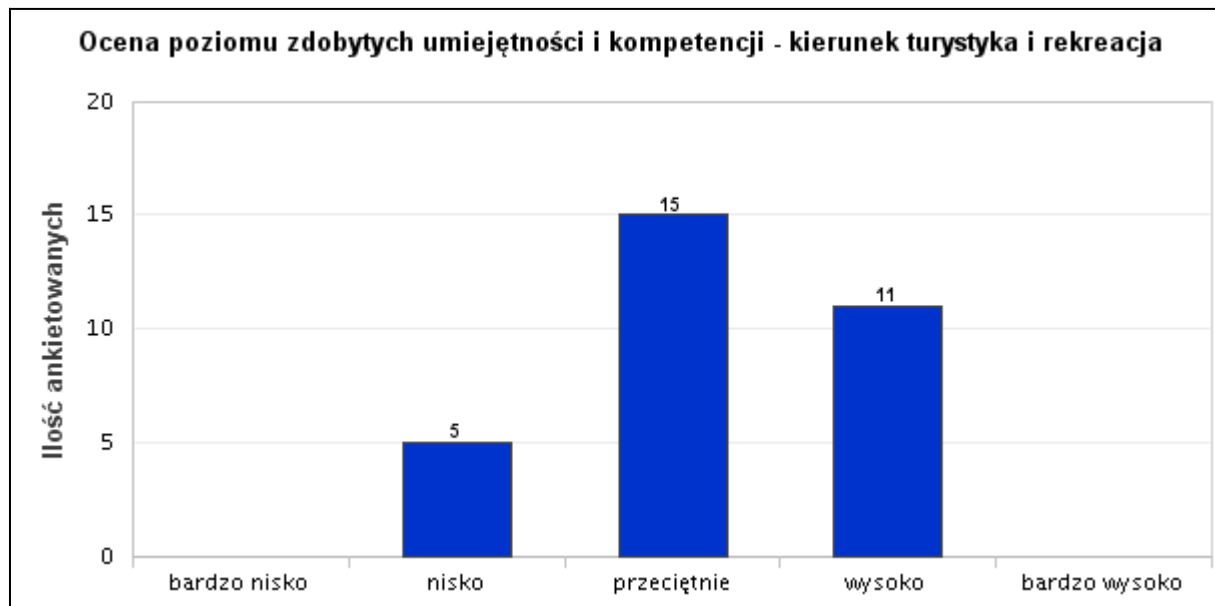
Największa grupa badanych oceniła zdobyte umiejętności i kompetencje przeciętnie (52,63%), wysoko i bardzo wysoko – 42,1%. Nisko zdobyte umiejętności i kompetencje oceniło 5,2% respondentów. Na kierunku inżynieria środowiska nie wskazano oceny bardzo niskiej.

Wyk. VI. Ocena poziomu zdobytych umiejętności i kompetencji - kierunek inżynieria środowiska

7. Poziom zdobytych umiejętności i kompetencji - turystyka i rekreacja

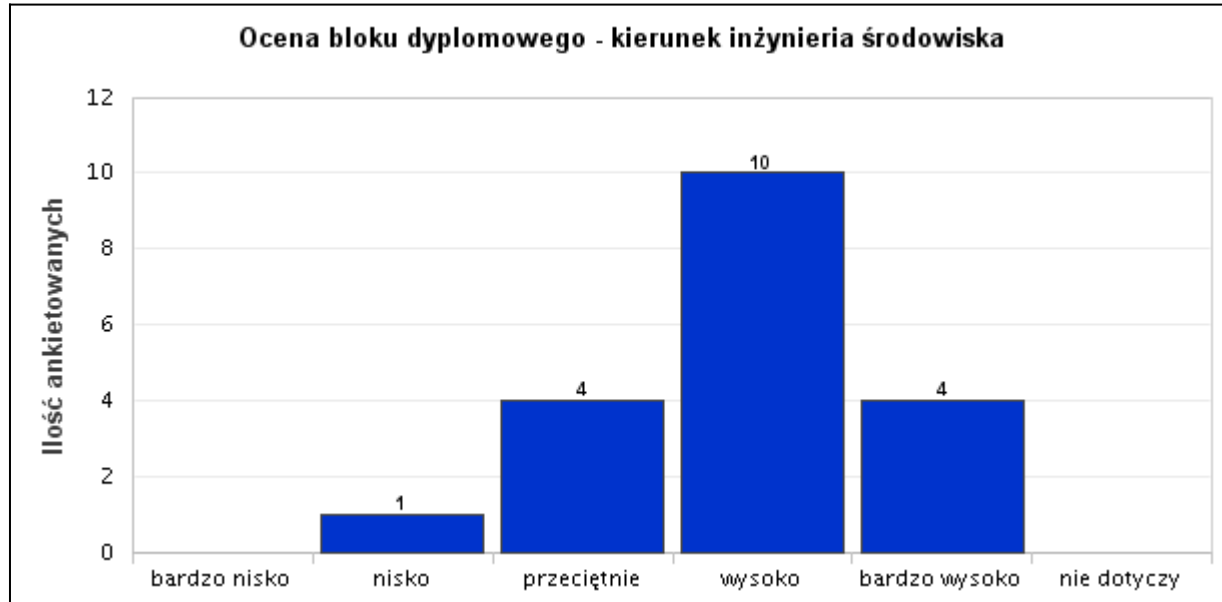
Bardziej krytyczni w tej ocenie okazali się absolwenci kierunku turystyka i rekreacja. 16,1 % wskazało odpowiedź "nisko", nie było również odpowiedzi "bardzo wysoko". Najwięcej respondentów wskazało odpowiedź przeciętnie (48,4%) i wysoko (35,5%)

Wyk. VII. Ocena poziomu zdobytych umiejętności i kompetencji - kierunek turystyka i rekreacja

8. Ocena bloku dyplomowego - inżynieria środowiska

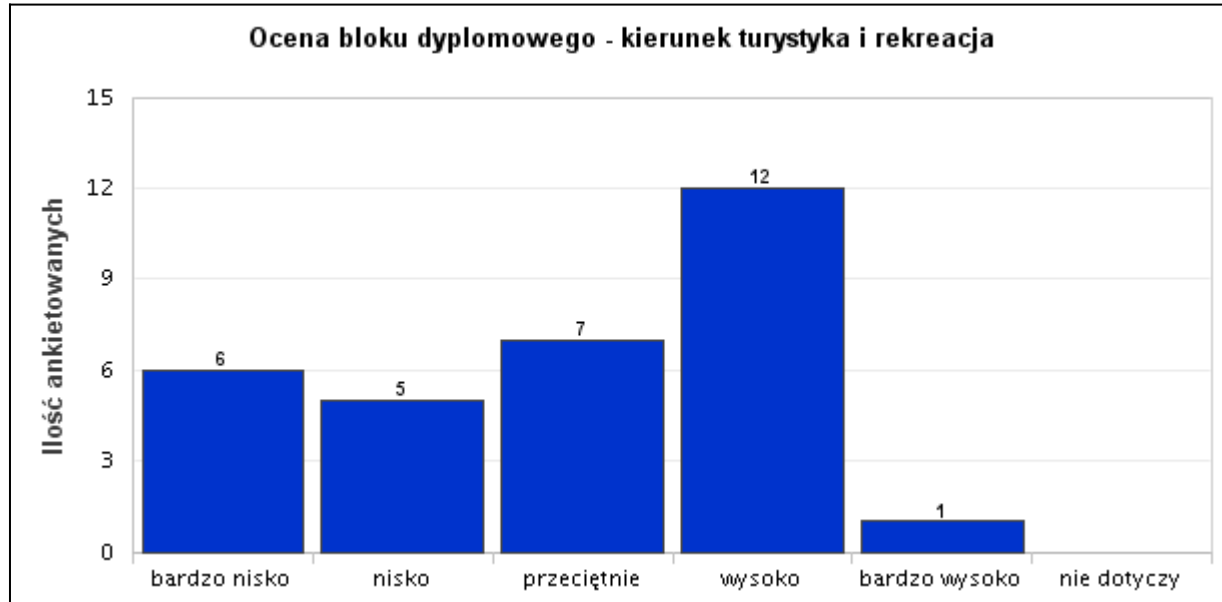
Badani absolwenci kierunku inżynieria środowiska prawie w 80% wysoko i bardzo wysoko (55,98%) ocenili rolę bloku dyplomowego (seminaria i praca dyplomowa) w rozwijaniu własnych kompetencji, np. zdolności do samokształcenia, aktywizowania do pracy w grupie, dyskusowania, poszanowania praw autorskich, itp. Nie pojawiła się ocena "bardzo nisko" a ocena "nisko" wskazana została tylko przez 1 respondenta.

Wyk. VIII. Ocena bloku dyplomowego - kierunek inżynieria środowiska

9. Ocena bloku dyplomowego - turystyka i rekreacja

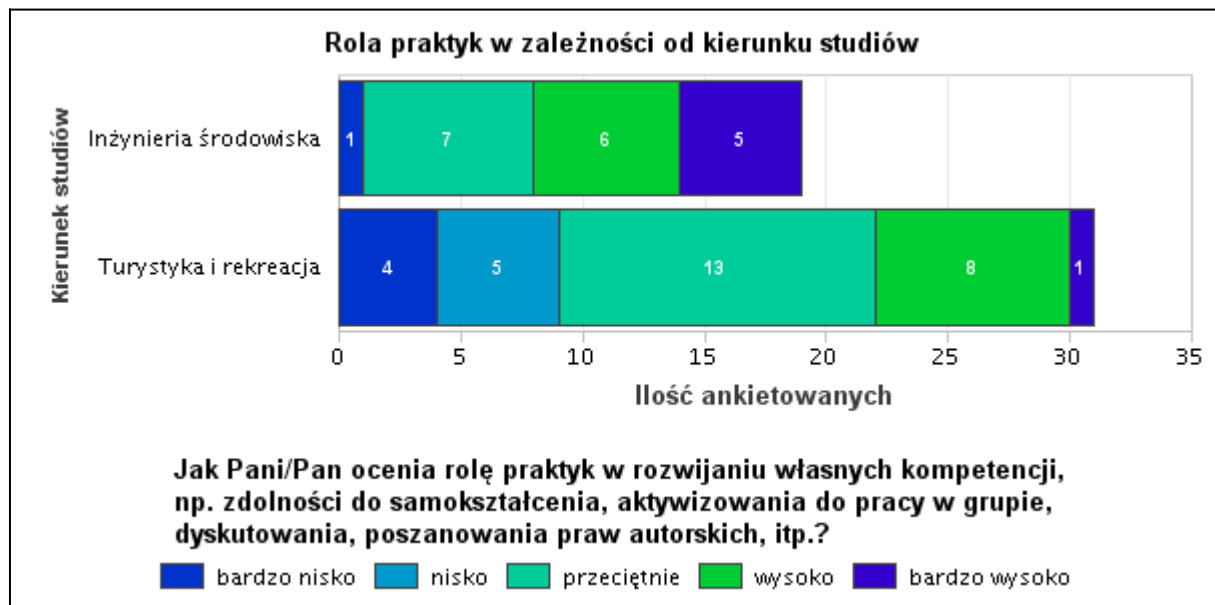
Badani absolwenci kierunku turystyka i rekreacja wysoko i bardzo wysoko (41,3%) ocenili rolę bloku dyplomowego (seminaria i praca dyplomowa) w rozwijaniu własnych kompetencji, np. zdolności do samokształcenia, aktywizowania do pracy w grupie, dyskusowania, poszanowania praw autorskich, itp. Nisko i bardzo nisko omawiany blok oceniło 35,7% respondentów, a 23% absolwentów oceniło badaną kategorię przeciętnie.

Wyk. IX. Ocena bloku dyplomowego - kierunek turystyka i rekreacja

10. Praktyki

Ocena roli praktyk w rozwijaniu własnych kompetencji zależała od kierunku studiów. Absolwenci kierunku inżynieria środowiska ocenili praktyki wysoko i bardzo wysoko w 57,9%. Niższe oceny wystawili absolwenci kierunku turystyka i rekreacja, gdzie oceny wysoka i bardzo wysoka stanowiły 29% przy takiej samej liczbie 29% ocen bardzo nisko i nisko. W przypadku inżynierii środowiska ocenę bardzo niska wystawił tylko jeden respondent.

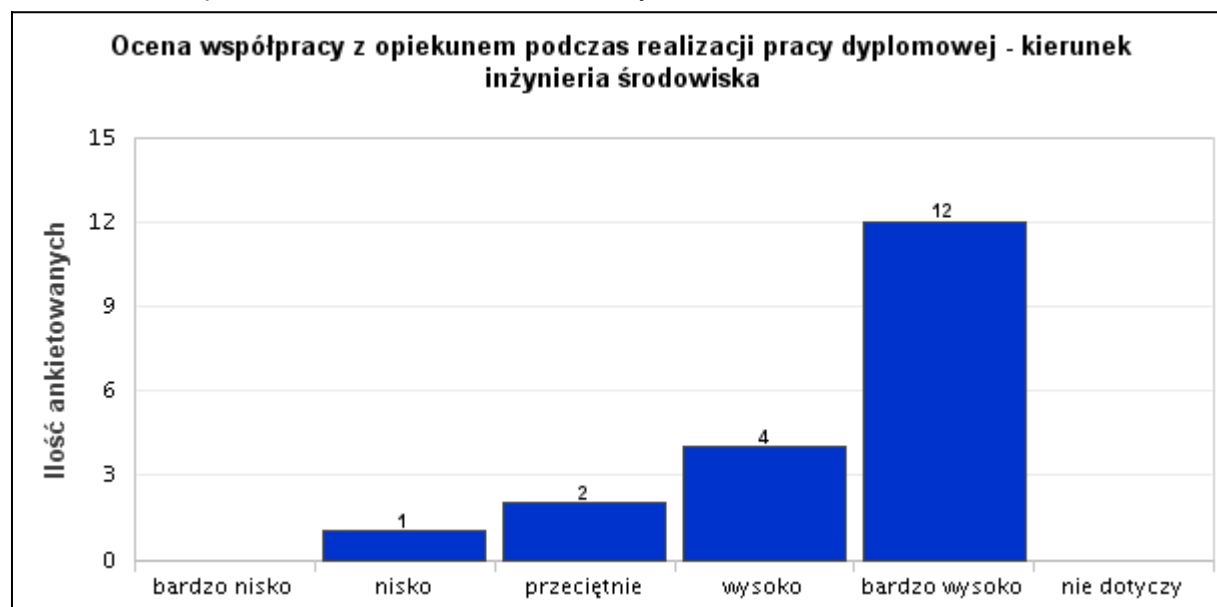
Wyk. X. Rola praktyk w zależności od kierunku studiów

Kierunek studiów		Jak Pani/Pan ocenia rolę praktyk w rozwijaniu własnych kompetencji, np. zdolności do samokształcenia, aktywizowania do pracy w grupie, dyskusowania, poszanowania praw autorskich, itp.?					Ogółem
		bardzo nisko	nisko	przeciętnie	wysoko	bardzo wysoko	
Inżynieria środowiska	Liczebność	1	0	7	6	5	19
	% z p6	5.26%	0.00%	36.84%	31.58%	26.32%	100.00%
Turystyka i rekreacja	Liczebność	4	5	13	8	1	31
	% z p6	12.90%	16.13%	41.94%	25.81%	3.23%	100.00%
Ogółem	Liczebność	5	5	20	14	6	50
	% z p6	10.00%	10.00%	40.00%	28.00%	12.00%	100.00%

Tab. 1. Jak Pani/Pan ocenia rolę praktyk w rozwijaniu własnych kompetencji, np. zdolności do samokształcenia, aktywizowania do pracy w grupie, dyskusowania, poszanowania praw autorskich, itp.? * Kierunek studiów

11. Blok dyplomowy - współpraca z promotorem - inżynieria środowiska

Badani absolwenci wysoko i bardzo wysoko (84,21%) ocenili rolę bloku dyplomowego (seminaria i praca dyplomowa) w rozwijaniu własnych kompetencji, np. zdolności do samokształcenia, aktywizowania do pracy w grupie, dyskusowania, poszanowania praw autorskich, itp. Nisko omawiany blok ocenił 1 respondent, a ocen bardzo niskich nie było.

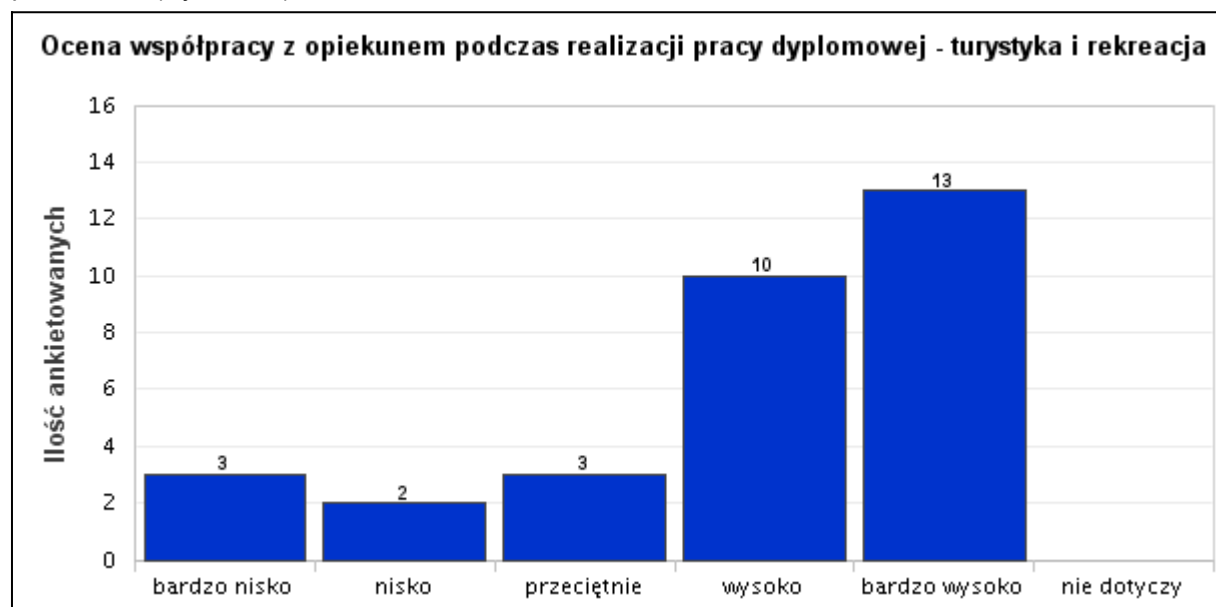
Wyk. XI. Ocena współpracy z opiekunem podczas realizacji pracy dyplomowej - kierunek inżynieria środowiska

Jak Pani/Pan ocenia współpracę z opiekunem podczas realizacji pracy dyplomowej?		Częstość	Procent	Procent ważnych
Ważne	bardzo nisko	0	0,00%	0,00%
	nisko	1	5,26%	5,26%
	przeciętnie	2	10,53%	10,53%
	wysoko	4	21,05%	21,05%
	bardzo wysoko	12	63,16%	63,16%
	nie dotyczy	0	0,00%	0,00%
Ogółem		19	100,00%	

Tab. 2. Jak Pani/Pan ocenia współpracę z opiekunem podczas realizacji pracy dyplomowej?

12. Blok dyplomowy - współpraca z promotorem - turystyka i rekreacja

Badani absolwenci kierunku turystyka i rekreacja w większości bardzo dobrze (bardzo wysoko – 41,94%, wysoko – 32,267%) ocenili współpracę z opiekunem podczas realizacji pracy dyplomowej. Przeciętnie oceniło współpracę z opiekunem niecałe 10% absolwentów. Nisko i bardzo nisko – nieco ponad 15% (wykres 11).

Wyk. XII. Ocena współpracy z opiekunem podczas realizacji pracy dyplomowej - turystyka i rekreacja

Jak Pani/Pan ocenia współpracę z opiekunem podczas realizacji pracy dyplomowej?		Częstość	Procent	Procent ważnych
Ważne	bardzo nisko	3	9,68%	9,68%
	nisko	2	6,45%	6,45%
	przeciętnie	3	9,68%	9,68%
	wysoko	10	32,26%	32,26%
	bardzo wysoko	13	41,94%	41,94%
	nie dotyczy	0	0,00%	0,00%
Ogółem		31	100,00%	

Tab. 3. Jak Pani/Pan ocenia współpracę z opiekunem podczas realizacji pracy dyplomowej?

13. Infrastruktura - wyposażenie sal wykładowych

Jakość i wyposażenie sal absolwenci wszystkich kierunków ocenili wysoko 28,57% i przeciętnie 53,97%. Pozostałe kategorie nie przekraczały 7%.

Ocena wyposażenia sal wykładowych		Częstość	Procent	Procent ważnych
Ważne	bardzo nisko	3	4,76%	4,76%
	nisko	4	6,35%	6,35%
	przeciętnie	34	53,97%	53,97%
	wysoko	18	28,57%	28,57%
	bardzo wysoko	4	6,35%	6,35%
Ogółem		63	100,00%	

Tab. 4. Ocena wyposażenia sal wykładowych - wszystkie kierunki

14. Infrastruktura - wyposażenie laboratoriów i pracowni komputerowych - inżynieria środowiska

Absolwenci kierunku inżynieria środowiska wyposażenie laboratoriów i pracowni komputerowych ocenili wysoko 52,63% i bardzo wysoko - 10,53%. Ocenę przeciętną wystawiło 21,05% respondentów

Ocena wyposażenia laboratoriów i pracowni komputerowych		Częstość	Procent	Procent ważnych
Ważne	bardzo nisko	2	10,53%	10,53%
	nisko	1	5,26%	5,26%
	przeciętnie	4	21,05%	21,05%
	wysoko	10	52,63%	52,63%
	bardzo wysoko	2	10,53%	10,53%
Ogółem		19	100,00%	

Tab. 5. Ocena wyposażenia laboratoriów i pracowni komputerowych - inżynieria środowiska

15. Infrastruktura - wyposażenie laboratoriów i pracowni komputerowych - turystyka i rekreacja

Absolwenci kierunku turystyka i rekreacja wyposażenie laboratoriów i pracowni komputerowych ocenili przeciętnie w 45,16%. Liczba ocen wysoko i nisko była taka sama - 25,81%

Ocena wyposażenia laboratoriów i pracowni komputerowych		Częstość	Procent	Procent ważnych
Ważne	bardzo nisko	1	3,23%	3,23%
	nisko	8	25,81%	25,81%
	przeciętnie	14	45,16%	45,16%
	wysoko	8	25,81%	25,81%
	bardzo wysoko	0	0,00%	0,00%
Ogółem		31	100,00%	

Tab. 6. Ocena wyposażenia laboratoriów i pracowni komputerowych - turystyka i rekreacja

16. Infrastruktura - zasoby biblioteczne

Absolwenci wszystkich kierunków w przeważającej części ocenili zasoby biblioteczne wysoko, przeciętnie i bardzo wysoko co w sumie daje ponad 70%.

Ocena zasobów bibliotecznych		Częstość	Procent	Procent ważnych
Ważne	bardzo nisko	2	3,17%	3,17%
	nisko	3	4,76%	4,76%
	przeciętnie	20	31,75%	31,75%
	wysoko	25	39,68%	39,68%
	bardzo wysoko	13	20,63%	20,63%
Ogółem		63	100,00%	

Tab. 7. Ocena zasobów bibliotecznych - wszystkie kierunki

17. Infrastruktura - obiekty sportowe

Prawie 90% respondentów pozytywnie oceniła także jakość obiektów sportowych UWM. Najwięcej pozytywnych ocen wystawili w tej kategorii absolwenci kierunku ochrona środowiska i rybactwo. Najniższe oceny wystawili absolwenci turystyka i rekreacja.

Kierunek studiów		Ocena obiektów sportowych					
		bardzo nisko	nisko	przeciętnie	wysoko	bardzo wysoko	Ogółem
Inżynieria środowiska	% z p6	0.00%	10.53%	21.05%	63.16%	5.26%	100.00%
Ochrona środowiska	% z p6	0.00%	0.00%	14.29%	71.43%	14.29%	100.00%
Rybactwo	% z p6	0.00%	16.67%	0.00%	66.67%	16.67%	100.00%
Turystyka i rekreacja	% z p6	3.23%	9.68%	41.94%	32.26%	12.90%	100.00%
Ogółem	% z p6	1.59%	9.52%	28.57%	49.21%	11.11%	100.00%

Tab. 8. Ocena obiektów sportowych * Kierunek studiów

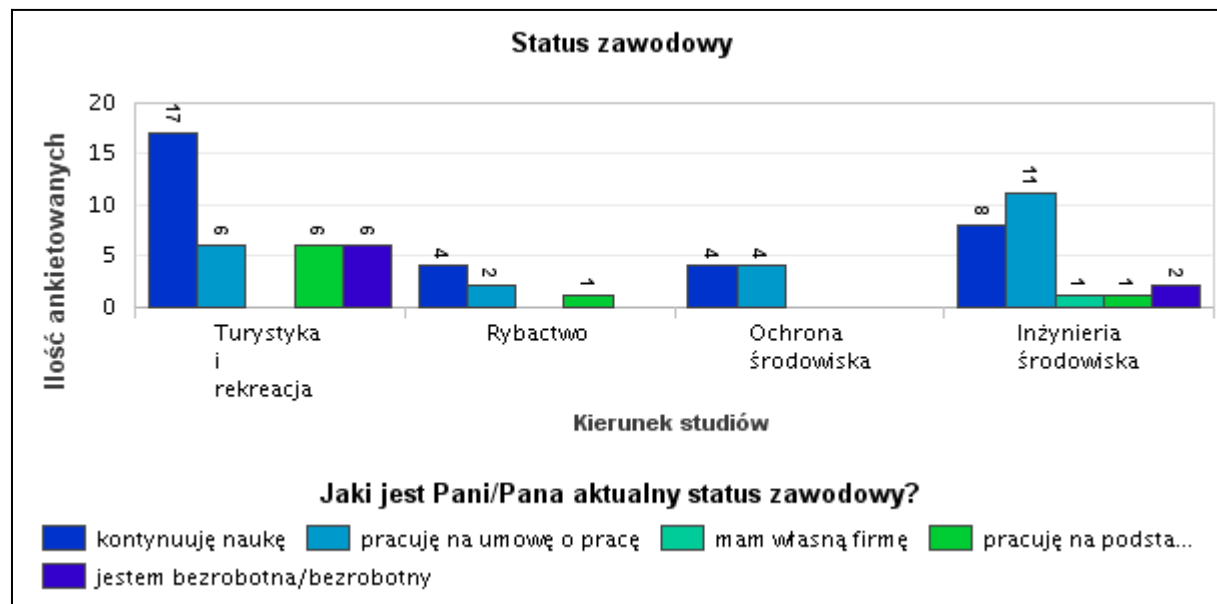
18. Organizacja studiów i praca dziekanatu

Ocena pracy dziekanatu została oceniona wysoko i bardzo wysoko. Najwyższe oceny wystawili absolwenci kierunku inżynieria środowiska - prawie 90% ocen wysokich i bardzo wysokich. Jedynie absolwenci kierunku turystyka i rekreacja ocenili prace dziekanatu przeciętnie i wysoko.

Kierunek studiów		Jak Pani/Pan ocenia organizację studiów i pracę dziekanatu?					
		bardzo nisko	nisko	przeciętnie	wysoko	bardzo wysoko	Ogółem
Inżynieria środowiska	% z p6	0.00%	0.00%	10.53%	57.89%	31.58%	100.00%
Ochrona środowiska	% z p6	0.00%	14.29%	14.29%	57.14%	14.29%	100.00%
Rybactwo	% z p6	0.00%	0.00%	33.33%	50.00%	16.67%	100.00%
Turystyka i rekreacja	% z p6	3.23%	16.13%	41.94%	35.48%	3.23%	100.00%
Ogółem	% z p6	1.59%	9.52%	28.57%	46.03%	14.29%	100.00%

Tab. 9. Ocena pracy dziekanatu - wszystkie kierunki

19. Status zawodowy absolwentów

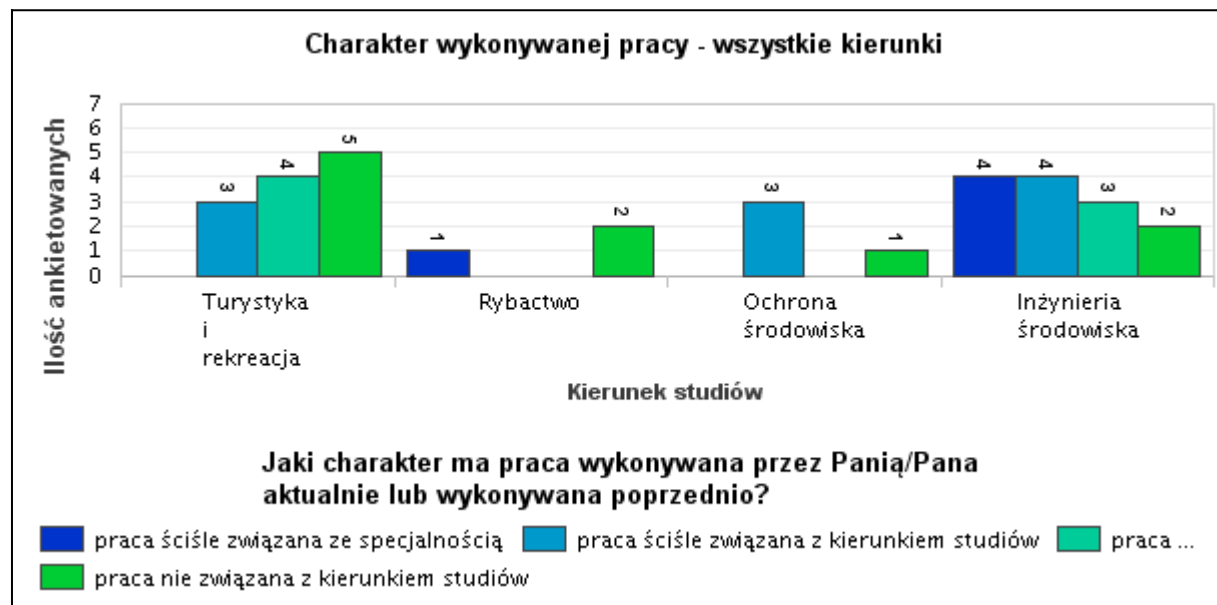
Wyk. XIII. Status zawodowy

Kierunek studiów		Jaki jest Pani/Pana aktualny status zawodowy?					Ogółem
		kontynuuję naukę	pracuję na umowę o pracę	mam własną firmę	pracuję na podstawie umowy cywilno-prawnej	jestem bezrobotna/bezrobotny	
Inżynieria środowiska	Liczebność	8	11	1	1	2	23
Ochrona środowiska	Liczebność	4	4	0	0	0	8
Rybactwo	Liczebność	4	2	0	1	0	7
Turystyka i rekreacja	Liczebność	17	6	0	6	6	35
Ogółem	Liczebność	33	23	1	8	8	73

Tab. 10. Status zawodowy

20. Status zawodowy absolwentów - charakter wykonywanej pracy

Status zawodowy absolwentów zależy od ukończonego kierunku studiów. Prawie 85% absolwentów kierunku inżynieria środowiska wykonuje pracę ściśle lub częściowo związaną z kierunkiem studiów. 66,67% absolwentów kierunku rybactwo oraz 41,67% kierunku turystyka i rekreacja wykonuje pracę nie związaną z ukończonymi studiami.

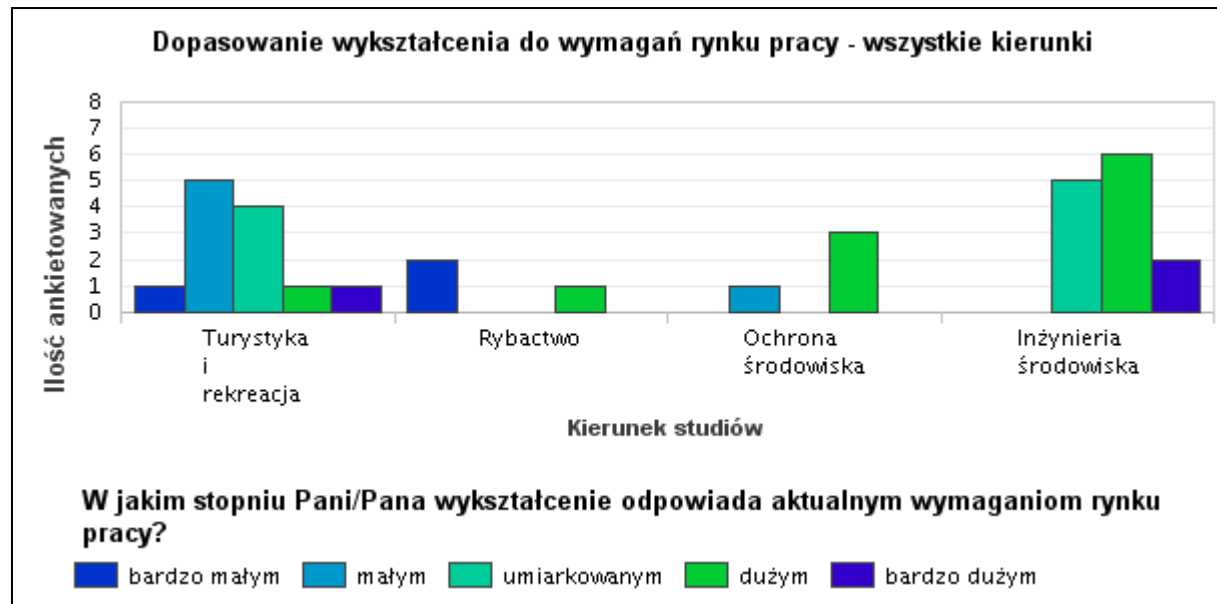
Wyk. XIV. Charakter wykonywanej pracy - wszystkie kierunki

Kierunek studiów		Jaki charakter ma praca wykonywana przez Panią/Pana aktualnie lub wykonywana poprzednio?				Ogółem
		praca ściśle związana ze specjalnością	praca ściśle związana z kierunkiem studiów	praca częściowo związana z kierunkiem studiów	praca nie związana z kierunkiem studiów	
Inżynieria środowiska	% z p6	30.77%	30.77%	23.08%	15.38%	100.00%
Ochrona środowiska	% z p6	0.00%	75.00%	0.00%	25.00%	100.00%
Rybactwo	% z p6	33.33%	0.00%	0.00%	66.67%	100.00%
Turystyka i rekreacja	% z p6	0.00%	25.00%	33.33%	41.67%	100.00%
Ogółem	% z p6	15.63%	31.25%	21.88%	31.25%	100.00%

Tab. 11. Jaki charakter ma praca wykonywana przez Panią/Pana aktualnie lub wykonywana poprzednio? * Kierunek studiów

21. Status zawodowy absolwentów - dopasowanie wykształcenia do wymagań rynku pracy

Absolwenci kierunku inżynieria środowiska wskazali w stopniu dużym (46,15%) i bardzo dużym (15,38%, że zdobyte wykształcenie odpowiada wymaganiam rynku pracy. W przypadku absolwentów turystyki i rekreacji najczęściej było wskazań na małe (41,67%) i umiarkowane (33,33%) dopasowane do aktualnego rynku pracy.

Wyk. XV. Dopasowanie wykształcenia do wymagań rynku pracy - wszystkie kierunki

Kierunek studiów		W jakim stopniu Pani/Pana wykształcenie odpowiada aktualnym wymaganiom rynku pracy?					Ogółem
		bardzo małym	małym	umiarkowanym	dużym	bardzo dużym	
Inżynieria środowiska	% z p6	0.00%	0.00%	38.46%	46.15%	15.38%	100.00%
Ochrona środowiska	% z p6	0.00%	25.00%	0.00%	75.00%	0.00%	100.00%
Rybactwo	% z p6	66.67%	0.00%	0.00%	33.33%	0.00%	100.00%
Turystyka i rekreacja	% z p6	8.33%	41.67%	33.33%	8.33%	8.33%	100.00%
Ogółem	% z p6	9.38%	18.75%	28.13%	34.38%	9.38%	100.00%

Tab. 12. W jakim stopniu Pani/Pana wykształcenie odpowiada aktualnym wymaganiom rynku pracy? * Kierunek studiów

22. Obszary kształcenia wymagające rozszerzenia

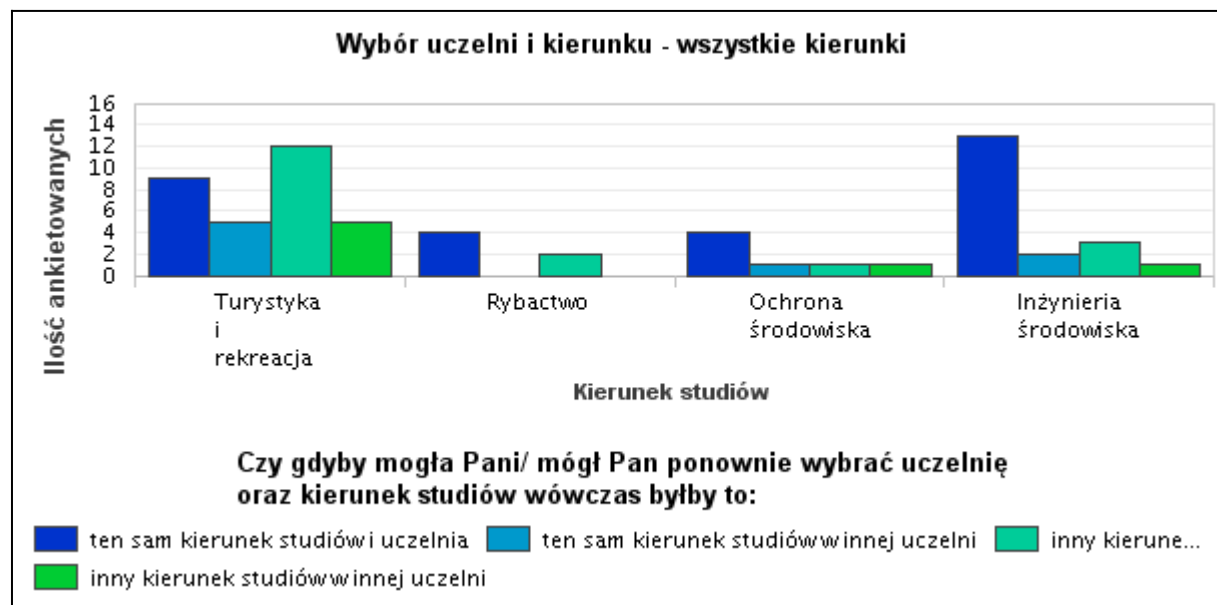
Udzielone odpowiedzi zależały od ukończonego przez respondentów kierunku studiów. Spośród absolwentów inżynierii środowiska najczęściej absolwentów wskazało na wiedzę i umiejętności specjalistyczne. Absolwenci turystyki i rekreacji uważają, że powinno być poszerzone nauczanie języków obcych.

Kierunek studiów		Które Pani/Pana zdaniem obszary kształcenia powinny być rozszerzone/pogłębione, by absolwent UWM miał większe szanse na rynku pracy?										
		wiedza i umiejętności specjalistyczne	znajomość języków obcych	umiejętność obsługi programów komputerowych/systemów informatycznych	znajomość podstaw księgowości i finansów	znajomość podstaw prawa krajowego/międzynarodowego	znajomość zasad i znormalizowanych systemów zarządzania	umiejętność podejmowania ryzyka, kreatywność i przedsiębiorczość	umiejętność kierowania zespołem ludzi	umiejętność pracy zespołowej	inne	Ogółem
Inżynieria środowiska	Liczebność	11	7	6	1	1	0	4	2	2	0	34
Ochrona środowiska	Liczebność	1	3	1	0	0	0	1	3	2	1	12
Rybacktwo	Liczebność	3	2	1	0	0	0	1	0	0	1	8
Turystyka i rekreacja	Liczebność	6	11	5	3	2	0	6	1	2	0	36
Ogółem	Liczebność	21	23	13	4	3	0	12	6	6	2	90

Tab. 13. Które Pani/Pana zdaniem obszary kształcenia powinny być rozszerzone/pogłębione, by absolwent UWM miał większe szanse na rynku pracy? * Kierunek studiów

23. Wybór Uczelni i kierunku

Respondenci kierunków inżynieria środowiska, ochrona środowiska oraz rybactwa najliczniej wskazali odpowiedź - ten sam kierunek i studiów i uczelnia, jedynie absolwenci kierunku turystyka i rekreacja w większości wskazali odpowiedź inny kierunek w tej samej uczelni.

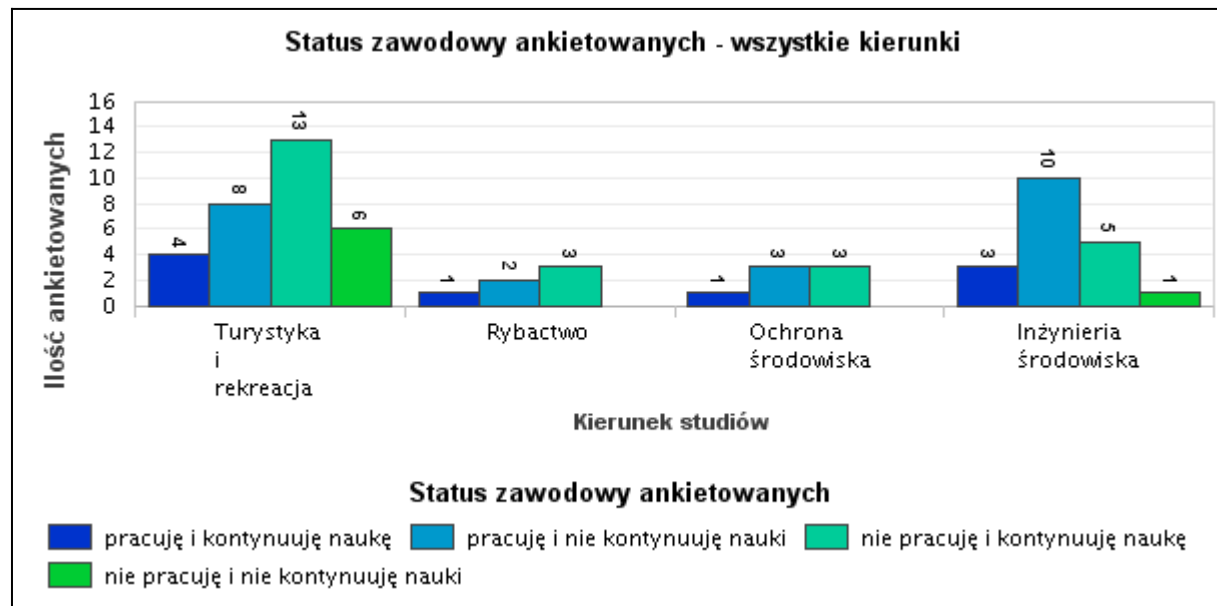
Wyk. XVI. Wybór uczelni i kierunku - wszystkie kierunki

Kierunek studiów		Czy gdyby mogła Pani/ mógł Pan ponownie wybrać uczelnię oraz kierunek studiów wówczas byłby to:				Ogółem
		ten sam kierunek studiów i uczelnia	ten sam kierunek studiów w innej uczelni	inny kierunek studiów w tej samej uczelni	inny kierunek studiów w innej uczelni	
Inżynieria środowiska	% z p6	68.42%	10.53%	15.79%	5.26%	100.00%
Ochrona środowiska	% z p6	57.14%	14.29%	14.29%	14.29%	100.00%
Rybactwo	% z p6	66.67%	0.00%	33.33%	0.00%	100.00%
Turystyka i rekreacja	% z p6	29.03%	16.13%	38.71%	16.13%	100.00%
Ogółem	% z p6	47.62%	12.70%	28.57%	11.11%	100.00%

Tab. 14. Wybór kierunku i uczelni - wszystkie kierunki

24. Status zawodowy absolwentów - aktualny

Spośród absolwentów kierunku inżynieria środowiska najczęściej wskazało odpowiedź - pracuje i nie kontynuuje nauki. Wśród absolwentów turystyki i rekreacji najczęściej było odpowiedzi nie pracuję i kontynuuje naukę.

Wyk. XVII. Status zawodowy ankietowanych - wszystkie kierunki

Kierunek studiów		Status zawodowy ankietowanych				Ogółem
		pracuję i kontynuuję naukę	pracuję i nie kontynuuję nauki	nie pracuję i kontynuuję naukę	nie pracuję i nie kontynuuję nauki	
Inżynieria środowiska	Liczebność	3	10	5	1	19
Ochrona środowiska	Liczebność	1	3	3	0	7
Rybacktwo	Liczebność	1	2	3	0	6
Turystyka i rekreacja	Liczebność	4	8	13	6	31
Ogółem	Liczebność	9	23	24	7	63

Tab. 15. Status zawodowy ankietowanych - wszystkie kierunki

Podsumowanie

Stosunkowo niewielka liczba osób biorących udział w badaniu ankietowym „Studia z perspektywy absolwenta” – zwłaszcza w odniesieniu do kierunków: ochrona środowiska i rybactwo – sprawia, że badanie nie daje pełnego obrazu absolwentów o studiach na Wydziale Nauk o Środowisku, może stanowić jedynie wskazówkę, w jakim kierunku powinny zmierzać działania w zakresie doskonalenia oferty i jakości kształcenia. Respondenci najwyżej ocenili blok dyplomowy i współpracę z opiekunem pracy dyplomowej. Istotne były jednak różnice wynikające z kierunku studiów. Absolwenci Inżynierii Środowiska w zdecydowanej większości udzielili odpowiedzi wysoko i bardzo wysoko, odpowiedzi udzielone przez absolwentów Turystyki i rekreacji były nieco niższe (przeciętnie i wysoko). Odpowiadając na pytania dotyczące statusu zawodowego, prawie 52% respondentów kierunku inżynieria środowiska deklaruje „pracuję i nie kontynuuję nauki”. Niecałe 42% absolwentów kierunku turystyka i rekreacja zaznaczyło odpowiedź, że nie pracuje, ale kontynuuje naukę. Blisko 57% osób pracujących stwierdza, że wykonuje pracę związaną z ukończoną specjalnością lub kierunkiem studiów. Respondenci kierunku turystyka i rekreacja krytycznie ocenili stopień dopasowania wykształcenia do wymagań rynku pracy - około 50% zaznaczyło odpowiedź jako mały i bardzo mały. Spośród obszarów kształcenia, które – ze względu na realia rynku pracy – wymagają rozszerzenia, respondenci najczęściej wskazywali wiedzę i umiejętności specjalistyczne (inżynieria środowiska) oraz znajomość języków obcych (turystyka i rekreacja). Ponad 50% absolwentów kierunku inżynieria środowiska decydując się na ponowny wybór Uczelni i kierunku studiów jeszcze raz wybrałaby UWM i ukończony kierunek studiów